

Francios Villon – Závěť (Velký testament)

Umělecké období – renesance

Základní znaky doby:

- Obrození antiky
- Touha po vzdělání, pravdivém poznání člověka a života (X křesťanským dogmatům, poznávání Boha)
- Kult smyslů a rozumu (X kultu víry)
- Růst sebevědomí jednotlivce
- Rozvoj literatury v národních jazycích (X latině)
- Mnohostrannost umělců – renezanční osobnost (např. Leonardo da Vinci)
- Nejčastěji lyrika

Autor – Francois Viilon

- 1429-1463, Francie
- Básník
- Rodné jméno: Francois de Montcorbier/des Loges
Villon od pařížského kaplana, nejspíš z vděčnosti
- Z chudých poměrů – ujal se ho kaplan Guillaume de Villon – poslal jej na Sorbonnu
- Školu dokončil – nakonec zvolil bohémský způsob života
- Předchůdce prokletých básníků
- Rebelující spolky, víno-ženy-zpěv
- Několikrát odsouzen
- Šarvátky v opilosti, souboje, loupení, výtržnictví, 1455 vražda kněze – trest smrti – amnestován – vyhoštěn z Paříže
- Označován jako první moderní básník
- Jarmila Loutková – Navzdory básník zpívá

Charakteristika díla:

- Mísení vysokého a nízkého stylu – dvorská poezie X vulgarita, obhroublost
- Ironie, sarkasmus, výsměch (společnosti, smrti, vlastní chudobě, pokrytecká pastýřská poezie – psali šlechtici)
- Kontrast cynismu, ironie a hlubokou upřímností
- Oxymorón

Balada

Já u pramene jsem a žízň hynu,

Horký jak oheň, zuby drkotám;

Dlím v cizotě, kde mám svou domovinu;

Ač blízko krbu, zimmnici přec mám;
 Nahý jak červ, oděn jak prelát sám;
 Směji se v pláči, doufám v zoufání;
 Mně lékem je, co jiné poraní;
 Mně při zábavě oddech není přán;
 Já sílu mám, a žádný prospěch z ní;
 Srdečně přijat, každým odmítán.

Villonská balada

- 3 rýmové koncovky, střídavě obkročný rým
- 3 strofy (7-12 veršů) + dozpěv (4-5 veršů)
- Opakující se poslední verš = refrén
- Používali: Vrchlický, Nezval

Rondo

- 2 až 3 sloky, v každé sloce se opakuje hlavní myšlenka

Další díla

- Odkaz (Malý testament)
- 1456, ztřeštěné mládí, před vyloupením teologické fakulty
- Balady v žargonu
- Další villonské balady a ronda

Další autoři tohoto období:

Dante Alighieri (IT, 13. – 14. st.)

- Florencie, kritik doby, vyhnanec
- Ještě ve středověku = průkopník renesance
- Božská komedie

Giovanni Boccaccio (IT, 14. st.)

- Zakladate novodobé prózy
- Kritik soudobé společnosti
- Dekameron

Francesco Petrarca (IT, 14. st.)

- Básník lásky a pozemského života
- Sonet = 4+4+3+3
- Sonety Lauře

Francois Rabelais (FR, 15. – 16. st.)

- Satirik, kritik zla a lidských chyb
- Gargantua a Pantagruel

Miguel de Cervantes y Saavedra (ŠP, 16. – 17. st.)

- Důmyslný rytíř don Quijote de la Mancha

William Shakespeare (EN, 16. – 17. st.)

- Dramata, sonety
- Macbeth

Dílo: Literární druh – lyrikaŽánr – villonská balada

- Próza
- Tematický plán: Téma – básně lze rozdělit do pěti částí:

1. básník charakterizuje sám sebe a píše o propuštění z vězení.
2. ohlíží se za svou minulostí a hodnotí ji.
3. vévodí motivy smrti
4. část je zaměřena na přátelství a na ženskou krásu.
5. modlitba k Panně Marii, kterou věnoval matce

Námět:

- básníkův život

Postavy

- Moc nepopisuje postavy, spíše se soustředí na to, jaké jsou postavy uvnitř
- Inspirace – lidé z okolí (jeho bývalé lásky, biskup Tybald' Ausigny
- Narážky na biblické a mytologické postavy

Období:

- Počátek renesanční Francie

Prostředí:

- Francie
- Více dějových linií

Kompoziční plán:

- 172 osmiveršových strof – v 16ti baladách
- Ich – forma

Jazykový plán: Typy básní:

- Vysokého stylu (náboženské písně...)
- Nízkého stylu (píjácké motivy, obhroublé výrazy)
- Veršovaná forma
- Tehdejší hovorový jazyk (+vulgarismy) = archaismy
- Častá přirovnání
- Anafora (opakování na zač. verše)
- Apostrofa (oslovení) – „Ó, pýcho zlá, jež chudáka števeš v zmar.“